

Guía Docente				
Datos Identificativos			2024/25	
Asignatura (*)	Xestión dos servizos da Enfermaría		Código	750G01021
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Fernández Basanta, Sara	Correo electrónico	sara.fbasanta@udc.es	
Profesorado	Fernández Basanta, Sara	Correo electrónico	sara.fbasanta@udc.es	
	Rodeño Abelleira, Angeles		angeles.rodено@udc.es	
	Rodriguez Maseda, Emma		emma.rodriguez.maseda@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	O proposito xeral da materia é capacitar ao alumno para traballar dentro dunha organización ou sistema tendo en conta o medio socioeconómico en que ésta se desenvolve, así como por ao seu alcance os métodos e as técnicas utilizados polas ciencias administrativas para integrar os coñecementos adquiridos noutras disciplinas coa finalidade de prestar un servizo de calidade a un custo adecuado e incrementar o desenvolvemento persoal, profesional e o da institución ou sistema			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Identificará o proceso evolutivo do pensamento administrativo e a súa aplicación ós servizos actuais de saúde e de enfermaría, describindo as diferentes correntes do proceso e a súa aportación á xestión dos servizos de saúde e de enfermaría.	A53	B1 B8	C1 C4
Describirá as características dos sistemas sanitarios existentes, explicando e analizando o sistema sanitario español e galego e o papel da enfermeira dentro dos mesmos	A53	B1 B3 B8 B11	C1 C4 C10
Interpretará as fases do proceso de xestión e a súa aplicación aos servizos sanitarios e de enfermaría, analizando o enfoque de planificación por necesidades.	A53 A54	B1 B3 B8 B11 B12	C1 C4 C10
Valorará as características dos distintos tipos de organizacións e estruturas organizativas dos servizos sanitarios e de enfermaría.	A53 A54	B1 B8 B11 B12	C1 C4 C11
Identificará e describirá os elementos máis destacados na xestión de enfermaría nunha organización, explicando o papel dos departamentos de enfermaría nos procesos de xestión dos coidados.	A53 A54	B1 B2 B3 B8 B11 B12 B13	C1 C4

Descibirá e analizará as diferentes teorías sobre o liderado e a súa aplicación aos servizos e coidados de enfermaría.	A53 A54 A55	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B11 B12 B13 B18 B22	C1 C4 C11 C12
Descibirá e analizará os principios, elementos e métodos de garantía da calidade sanitaria. Explicarase a importancia de: indicadores, criterios e estándares na avaliación da calidade	A53 A54 A55	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B11 B12 B13 B18 B21 B22	C1 C4 C10 C11 C12

Contidos	
Temas	Subtemas
Unidade Didáctica I: Marco de referencia e conceptual da administración como ciencia. Administración e xestión dos servizos de saúde	- Tema 1. Introducción á Administración como ciencia. - Tema 2. Teorías administrativas relevantes para a xestión dos servizos sanitarios. - Tema 3. Retos e tendencias actuais na Administración dos Servizos Sanitarios
Unidade Didáctica II: Funcións e modelos de xestión dos servizos de saúde e de enfermaría	- Tema 4. Planificación sanitaria - Tema 5. Procesos administrativos na Xestión dos Servizos Sanitarios: Planificación e organización dos servizos sanitarios - Tema 6. Modelos de xestión dos Servizos Sanitarios e de Enfermería - Tema 7. Xestión dos recursos en Sanidade: Humanos, económicos e materiais
Unidade Didáctica III: Estudio das organizacións. A organización dos servizos de saúde e de enfermaría.	- Tema 8. Organización dos Sistemas de Saúde. Sistema Nacional de Saúde español e galego - Tema 9. Modelos de Organización dos Servizos Sanitarios e de Enfermería. Funcións e responsabilidades na xestión de enfermaría
Unidade Didáctica IV: Evaluación, control e calidade da atención sanitaria e dos coidados de enfermaría.	- Tema 10. Calidade da asistencia sanitaria e dos coidados de enfermaría
Unidade Didáctica V: A dirección e liderado nos departamentos de enfermaría e na xestión de coidados	- Tema 11. Xestión e liderado en departamentos de enfermaría e xestión asistencial - Tema 12. Comunicación e resolución de conflitos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A53 A54 A55 B18 C4 C12	22	31	53

Proba obxectiva	A53 A54 A55 B8 C10	1	26	27
Análise de fontes documentais	B1 B2 B3 B5 B7 B8 B11 B12 B18 B21 B22 C1 C4 C10 C11 C12	5	0	5
Seminario	A54 B1 B2 B3 B5 B7 B8 B11 B12 B13 B18 B21 B22 C1 C4 C10	11	30	41
Traballos tutelados	A54 A55 B11 B21 C1 C11 C12	3	21	24
Atención personalizada		0	0	0
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóse reservar a un tipo especial de lección impartida por o profesorado en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Proba obxectiva	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigorosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa. A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.
Seminario	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todos os compoñentes do seminario. Tamén contempla actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados	A atención personalizada relacionada cos traballos ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico. A atención personalizada relacionada coa proba mixta ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través de ferramentas informáticas institucionais.
---------------------	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A54 A55 B11 B21 C1 C11 C12	Elaboración de un traballo colaborativo, con posibilidade de posterior defensa teórica e metodolóxica.	25
Proba obxectiva	A53 A54 A55 B8 C10	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigorosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa. A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas. No caso de preguntas de opción múltiple, as respostas incorrectas descontarán aplicando a seguinte fórmula $((\text{acertos-fallos}) \times 0.33) / 3$. Sera necesario acadar o 50% para superar a materia e sumar as puntuacións das outras metodoloxías.	50
Seminario	A54 B1 B2 B3 B5 B7 B8 B11 B12 B13 B18 B21 B22 C1 C4 C10	As actividades organizadas dentro dos seminarios, que sexan avaliábeis, presentaranse ao comezo do curso. Valorarase a asistencia e participación en actividades divulgativas e científicas propostas pola materia, ademais da realización de reflexións e/ou tarefas relacionadas con elas. Inclúese dentro da metodoloxía de Aprendizaxe Colaborativa (descrita na memoria do título).	25

Observacións avaliación

REQUISITOS PARA SUPERAR A MATERIA: Sera necesario acadar o 50% na proba obxectiva para superar a materia e sumar as puntuacións das outras metodoloxías. **MATRICULA PARCIAL:** Os/as estudantes con matrícula parcial serán avaliados/as acolléndose ó sistema de avaliación da PRIMEIRA OPORTUNIDADE ou ó sistema de avaliación da 2ª OPORTUNIDADE E OUTRAS. O/A estudante que se encontre en situación de matrícula parcial deberá comunicala súa elección á profesora responsable da materia durante o primeiro mes de docencia da materia. 2ª OPORTUNIDADE E OUTRAS: O/A estudante de "2ª oportunidade e outras" pode acollerse ó sistema de avaliación de 1ª oportunidade ou optar a unha única proba obxectiva final que suporá o 100% da avaliación. **OPORTUNIDAD ADIANTADA:** Proba obxectiva que suporá o 100% da avaliación. **MATRICULA DE HONRA:** Valorarase outorgar MH á nota máis alta por encima de 9. **NON PRESENTADO:** Outorgarase o "non presentado" a aqueles/as estudantes que non realizan a actividade proba obxectiva, nin entreguen nin asistan a actividades avaliadas. **FRAUDE:** A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con "suspenso" (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario

Fontes de información

Bibliografía básica	- ALFARO LEFEVRE R (2003). Aplicación del Proceso Enfermero: fomentar el cuidado en colaboración. 5ª ed. . Barcelona: Masson - BALDERAS M (2004). Administración de los Servicios de Enfermería. 3ª ed. México: Interamericana - CHIAVENATO I (2006). Introducción a la teoría general de la administración. 5ª ed. . México: McGraw-Hill Interamericana - ELOLA SOMOZA J (2001). Política Sanitaria Española. Madrid. Díaz de Santos - (1986). LEY 14/1986 de 25 de Abril, GENERAL DE SANIDAD . B.O.E. 29 de Abril de 1986 - LOPEZ CASASNOVAS G (2001). El control de Gasto Sanitario. Springer. Barcelona - MARRINER TOMEY A (2001). Guía de Gestión y Dirección de Enfermería. 6ª ed. Barcelona: Harcourt - MONPART M.P (2003). Administración de los Servicios de Enfermería. Barcelona: Masson - MONPART GARCÍA M.P, DURÁN ESCRIBANO M (2009). Administración y gestión. Madrid: DAE - TEMES MONTES JL (2007). Gestión hospitalaria. 2ª ed. Madrid: McGraw-Hill Interamericana - Calidad asistencial (). . - Borra, A. C (2021). Humanizar la gestión sanitaria: personas para personas: justicia, transparencia y respeto. Herder Editorial - Higuera, J. C. B (2012). Humanizar el liderazgo. Desclée De Brouwer - Higuera, J. C. B (2014). Humanizar la asistencia sanitaria. Desclée De Brouwer - Soler, L. M (2021). Gestión clínica: Colección Cuidados de Salud Avanzados. Elsevier Health Sciences. - Murillo, D. A., & de Andrés Gimeno, B (2015). Gestión de la calidad de cuidados en enfermería. Ediciones Díaz de Santos - Vargas, M. C. O., & Vargas, M. C. O (2009). Manual de evaluación de la calidad del servicio de enfermería: Estrategias para su aplicación. Ed. Médica Panamericana - Ramírez, A. M., & Martín ed Lazo de la Vega Sánchez (2005). Manual de Gestión y mejora de procesos en los Servicios de Salud. Manual Moderno - Tomey, A. M (2009). Guía de gestión y dirección de enfermería: incluye Evolve. Elsevier Health Sciences - Villalobos Hidalgo, J (2007). Gestión sanitaria para los profesionales de la salud. Mc Graw Hill Interamericana de España
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía/750G01003

Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/750G01004

Bases para a interpretación do coñecemento científico/750G01008

Enfermaría Comunitaria I/750G01014

Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/750G01016

Enfermaría Clínica I/750G01034

Enfermaría Clínica II/750G01035

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica III/750G01017

Enfermaría Comunitaria II/750G01019

Materias que continúan o temario

Observacións

OBXECTIVOS DE DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE: Para axudar a acadar un contorno inmediato sostible e cumprir co obxectivo da acción número 5: "Ensinanza e investigación ambiental e social saudables e sostibles" do "Plan de acción Green Campus Ferrol": A entrega dos traballos documentais que se leven a cabo nesta materia farase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos, no caso de facerse en papel: non se utilizarán plásticos, farase a impresión a dobre cara, empregarase papel reciclado e evitase a impresión de borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural, tendo en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade no comportamento persoal e profesional. **RECOMENDACIÓNS DE IGUALDADE DE XÉNERO E NON DISCRIMINACIÓN:** Dacordo coa diferente normativa aplicable para o ensino universitario nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero, garantindo o non uso da linguaxe sexista na aula, nos documentos elaborados sobre o tema, e nas actividades docentes realizadas co alumnado. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula, influíndo no ambiente para modificalos e promover valores de respecto e igualdade. Prestarase especial atención á detección de situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas. Facilitará a plena integración dos estudantes que, por razóns físicas, sensoriais, mentais ou socioculturais, experimentan dificultades para un acceso adecuado, igual e rendible á vida universitaria.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías